

Marta Pous, Figueres, 14 de desembre del 2019

[text de la presentació del llibre *Cal Ratoliu*, a la Galeria d'Art Lola Ventós]

UN PAIO AMB AMERICANA EN UN CONCERT PUNK

La lectura de *Cal Ratoliu* és fascinant, fins i tot pertorbadora, diria. L'experiència de llegir *Cal Ratoliu* és com anar a una festa del moviment punk, amb música dels Sex Pistols, plena de punkarres amb crestes de colors i cadenes a les butxaques saltant al so de la música estrident del punk-rock, i, de sobte, trobar-te al bell mig del concert un paio enclenxinat i amb americana! Doncs bé, aquest és en Damià.

Comences a llegir el seu dietari pensant que serà tota una introducció a la filosofia i resulta que la seva lectura el que fa és desconcertar-te i t'interpel·la directament fent-te qüestionar allò que ja donaves per obvi. Et trenca tots els esquemes i fins i tot a vegades et fa empenyar!

Imagineu-vos una lectora que combrega amb idees feministes, és vegana, se solidaritza amb el moviment LGTBI, és espiritual però mai catòlica, fa recerca empírica, llegeix qüestions de neurociència, sovint es considera d'esquerres i a vegades, que no sempre, intenta viure el present, ja que el passat és cendra. Ja us podeu imaginar, després de la lectura de *Cal Ratoliu*, quina feinada ha tingut per posar ordre i coherència a les seves idees, ja de per si en estat d'efervescència.

Per fer-vos un esbós del que us trobareu, us podria dir que *Cal Ratoliu* és un exercici reflexiu en què l'autor ens fa prendre consciència que abans de tota la reflexió filosòfica, pesada, teòrica, farcida de tecnicismes i abstraccions, hi ha "el món de la vida". Un món que funciona amb una dinàmica que no es pot reduir a fets mecànics perquè som molt més que éssers que emetem respostes a estímuls dins un medi ambient; tot el contrari! La nostra existència obre un món de significats que no es poden reduir a qüestions

purament fisiològiques. Uns significats que en Damià explora en aquest dietari i que permeten que el lector s'acosti a la part més íntima de les coses i dels fets, i tot això és narrat a partir de les seves experiències vitals, cosa que ens permet, de passada, també fer el tafaner en la quotidianitat de l'autor.

A mesura que aneu llegint el llibre, a part de saber les seves peripècies vitals, en Damià us anirà invitant a recuperar el valor de la vida humana, ja que atorga a la consciència el paper que li correspon sense reduir-la a una qüestió purament biològica, a una cosa o un objecte que es pot explicar en termes materialistes. En el capítol **supervivència i sentit** ja ens mostra com el significat del pas del temps no s'esgota en la definició neurocientífica, sinó que és en l'actitud fenomenològica on recau el seu valor explicatiu.

Després de la lectura de *Cal Ratoliu* podem entendre que en Damià no és un filòsof d'idees postmodernes. Si ens hi fixem bé, la seva proposta defuig un culte absolut al present i, per tant, el moment present és un ara que està teixit de passat i de futur; per tenir-los a l'abast no cal reunir una sèrie d'esbossos mitjançant un acte intel·lectual, sinó que posseeixen ja una unitat primordial, i són el passat i el futur mateixos els que s'anuncien a través de l'ara. Si no tinguéssim a l'abast el passat, posem per cas, més que viure sota la forma de records expressos, sentiríem a cada instant la necessitat d'evocar-los per verificar-ne l'existència, com algú que s'hagués de girar en cada moment per comprovar que els objectes que deixa a la seva esquena hi continuen sent, tot i que en el nostre cas “els sentim” darrere nostre –així també sentim el passat– com una adquisició irrecusable; el passat es troba en la unitat primordial de l'ara.

A part de veure en Damià com un escriptor, us imagineu en Damià munyint vaques? La imatge visual que descriu no té preu! En el capítol **munyir vaques**, en Damià ens mostra que la renúncia a les arrels ens aboca cap a la necessitat de vomitar la pressió de recordar i de pensar constantment l'existència; no és fins que abracem la totalitat de l'ara com a unitat de passat i projecció de futur que, en paraules d'en Damià, es produeix “el miracle” (...) “i va ser aleshores, un cop ja n'havia pres consciència, que va esdevenir-se el miracle. [...] En la mesura que vaig començar a reconciliar-me amb el meu passat,

la meua literatura va revelar una altra dimensió... Va ser a partir de l'escriptura –i no pas de la publicació, que va venir força més tard– de *Fauna animal* que vaig tenir la sensació que tant la meua vida com la meua obra literària havien fet un salt qualitatiu (...)", un salt qualitatiu perquè en Damià escriu des de l'ara, la qual cosa fa que augmenti també la qualitat de la reflexió filosòfica i que els seus lectors reflexionin des d'aquest punt de mira.

A part de filòsof, aquí on veieu en Damià que d'entrada és un paio atlètic i fa natació, també és professor d'institut, i venia a treballar amb la seva ampolla d'aigua i el seu sandvitx curosament preparat i poèticament endrapat; doncs bé, a *Cal Ratoliu* descobrireu que en Damià fa natació però no li va el *natural lifestyle*, per això menja entrepans amb gluten i pernil dolç. En el capítol **naturalitat**, en què posa de manifest la rellevància de l'anàlisi del llenguatge per aclarir problemes filosòfics, ens mostra, un cop més, el seu allunyament del paradigma postmodern quan analitza el concepte de menjar natural i l'obsessiva atenció pel menjar "ecològic".

Per altra banda, el seu dietari assagístic també defuig aquelles posicions que només presten atenció a allò que és efímer. Penso que per a en Damià allò que és etern (essencial) es fa present a l'instant i aquesta presència, en els capítols de **sacralització**, l'anomena una "crida". Si no parem atenció a la crida acabem caient en la mercantilització del que és estètic, en l'exaltació del disseny en detriment del contingut, com el fenomen fan o el neohipisme, per exemple. En Damià ens fa una reflexió profunda sobre l'espiritualitat humana en què ens diu que moltes vegades la falta d'escolta existencial no ens permet sentir el vessant sacralitzat de l'existència humana i ens converteix, en certa manera, en éssers desplaçats i evocats al consumisme, fins i tot al consum de "béns" culturals.

En tot l'assaig se'ns mostra com en Damià es nega a convertir el coneixement en jocs televisius, està en contra de la domesticació de les avantguardes, dels discursos de gènere que es tradueixen en literatura per a... i de dissertacions sobre minories

oprimides, ja que contribueixen a una banalització del fenomen. La nostra existència obeeix a un impuls o alè vital que és el motor de l'evolució, les més elevades manifestacions del qual són l'instint i la intel·ligència, que conflueixen en la intuïció. Una intuïció vital que ens ha d'allunyar dels prejudicis i creences encegadores (capítol **qüestió de prejudicis**) i que troba la seva màxima expressió en l'àmbit artístic. Podem dir, en certa manera, que les intuïcions artístiques ens permeten reconèixer quines són les essències o les formes del fenomen en què es presenten els fets a la nostra consciència i per aquest motiu la literatura mitjançant l'absurd, el grotesc o el surrealisme “burxa en les nostres creences i prejudicis”. No us entren ganes de (re)llegir els seus contes literaris després d'això?

Salut i força, companys lectors!